

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı : 24012
Tarih : 28.02.2023

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 28/02/2023 10:29
Sayı: E-120.08-1175366

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

6 Şubat 2023 günü meydana gelen depremler neticesinde resmi verilere göre 44 bin 374 yurttaş yaşamını yitirmiş, yüzbinlerce yurttaş ağır yaralanmış ve yine resmi verilere göre 384 bin 545 bağımsız birimin acil yıkılması gereken, ağır hasarlı ve yıkık olduğu tespit edilmiş olup, bu depremlerin ekonomik, siyasal, sosyal, hukuksal sonuçları mevcuttur. Ülke topraklarının % 92'sinin deprem tehlikesi altında olduğu bilimsel verilerle sabit olup, bu devasa yıkımda zamanında önlem almayan ve hazırlık yapmayan idarenin sorumluluğu açıktır. Bu nedenle etkisi ve neticeleri itibariyle Kahraman Maraş merkezli depremlerin sonuçlarında siyasi ve idari sorumluluğu bulunanların ortaya çıkarılması için genel görüşme açılmasını arz ve teklif ederiz.
28.02.2023

Meral DANIŞ BEŞTAŞ
HDP Grup Başkanvekili
Siirt Milletvekili

Hakkı Saruhan OLUÇ
HDP Grup Başkanvekili
İstanbul Milletvekili

GEREKÇE

Deprem toplum hayatını derinden etkileyen doğal afetlerden biridir. Önemli bir deprem kuşağında yer alan Türkiye'de de bu felaketler süreklilik arz etmektedir. Bu coğrafyada son 100 yılda şiddeti 4.9'un üzerine 128 deprem yaşanmış, toplam 83 bin 818 kişinin yaşamını yitirdiği bilgisi resmi kayıtlara geçmiştir. Hala hafızalarda tazeliğini koruyan 17 Ağustos 1999 depremi sonrasında bir dizi önlemler alındığı ifade edilmiş, çeşitli yasal düzenlemeler de hayata geçirilmiştir.

Ancak bu son yaşadığımız ve toplamda 11 ili doğrudan etkileyen Kahramanmaraş merkezli deprem, aslında yeterli ve gerekli önlemlerin alınmadığını, yapılan yasal düzenlemelerin ise zaman içerisinde kılıfına uydurulduğunu göstermiştir.

Ülke topraklarının % 92'sinin deprem tehlikesi altında olduğu bilimsel bir veri olarak önümüzde durmaktadır. Dolayısıyla ülkede deprem tehlikesi olan yerlerde meydana gelecek bir depremi önlemsiz ve hazırlıksız karşılamak kabul edilemez bir durumdur. Depremi gerçekleşmesi önlenemese dahi gerekli ön çalışma, araştırma ve denetimlerin yapılarak meydana gelecek zararların azaltılması mümkündür. Bu gerçekliğe rağmen, üstelik deprem tecrübesi oldukça fazla olan Türkiye'de hala depremler beraberinde büyük yıkımları getiriyorsa, burada idarenin ve siyasi iktidarın hizmet kusuru yüksek seviyededir.

Ülke nüfusunun % 95'inin deprem bölgelerinde yaşamakta olduğu, büyük sanayi merkezlerinin % 98'i ve barajların % 93'ünün deprem bölgelerinde bulunmakta olduğu sorumluluğun boyutlarını açıkça göstermektedir.

Her acı tecrübeden sonra depremlerin gelecekte de olmaya devam edeceği göz ardı edilerek; bilimsel raporların dikkate alınmaması, uygun olmayan zeminler için inşaat ruhsatları verilmesi, kamusal yapı denetim mekanizmalarının işletilmemesi veya müteahhitlerin kurduğu özel firmalara yaptırılarak yozlaştırılması, imar afları, hasarlı binaların tespit edilerek boşaltılmaması veya güçlendirme çalışmalarının ihmali, yurttaşlardan alınan deprem vergilerinin yerinde kullanılmaması, deprem toplanma alanlarının farklı amaçlar için tahsis edilmiş olması, geçmiş depremlerde ölümlere neden olan bina müteahhitlerinin cezalandırılmamış olması, AFAD ve Kızılay'ın hazırlıklı olmaması ve liyakatsiz yönetimlere sahip olması siyasi iktidarın çoklu kusurunu ortaya koymaktadır.

Belediyelere, mülki idare amirleri ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığına afet bölgelerindeki yapıları denetleme görev ve yetkisi verilmiştir. Anılan makamlar sorumlu oldukları alanlardaki yapıların mevzuata uygun olup olmadığı konusunda gerekli denetimi yapmakla yükümlüdürler. Bu anlamda mevzuata aykırı olarak yapılmış binaların yıktırılması, yeni yapılacak binaların ise mevzuatın öngördüğü kurallara uygun bir şekilde yaptırılması sağlanmalıydı. 6 Şubat depremi sonrası ortaya çıkan felaket tablosu, idarenin denetleme görevini yerine getirmediğini göstermektedir. Durum böyle olmasına rağmen yetkililerin sorumluluk üstlenmemiş olmaları, dahaşı sorumluluğu birbirlerine yükleme çabaları son derece çarpıcıdır.

Sorumluların bu tavrı, benzer tabloların tekrarlanacağı yönünde önemli ipuçları barındırmaktadır. Oysa bilim insanları çok kısa süre zarfında Adana, Hakkâri, Bingöl, İzmir ve İstanbul için yüksek şiddetli depremlerin yaşanabileceğini söylemektedir.

Bu nedenle ve ülke olarak geçmişte yaşanan acı tecrübelerden de hareketle; Kahramanmaraş merkezli depremler sonucunda meydana gelen can ve mal kayıplarının sebep-sonuç ilişkisinin ortaya çıkarılması ve on binlerce insanın can kaybının yaşandığı dikkate alınarak, bu yıkım öncesinde gerekli ve yeterli önlemleri almayan, sonrasında ise doğal felaket anları için teşkil edilen kurumların görevlerini zamanında ve yeterince yapmamış olmalarının nedenleri ortaya çıkarılmalıdır. Bu gelişmeler sonucunda genel görüşme açılmasını talep etmek gerekmektedir.